

Jaarverslag

Faunabeheereenheid Zuid-Holland 2022

Faunabeheereenheid Zuid-Holland
augustus 2023
Den Haag

Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE). De FBE is verantwoordelijk voor het vormgeven en coördineren van de uitvoering van jacht, duurzaam beheer en schadebestrijding in Zuid-Holland. De taken en bevoegdheden van de FBE zijn vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

In 2022 bestond het bestuur van de FBE uit een onafhankelijke voorzitter, vertegenwoordigers van organisaties van grondeigenaren en -gebruikers alsmede een vertegenwoordiger namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland. Ondanks de verschillende opvattingen die binnen de organisaties van de FBE leven, hebben de bestuursleden in goede harmonie samengewerkt.

De regionale wildbeheereenheden (WBE's) - verenigingen van jachthouders met een jachtake en anderen - zien toe op de uitvoering van de faunabeheerplannen in hun werkgebied. De FBE heeft de 15 Zuid-Hollandse WBE's ondersteund bij deze taken en heeft nauw met ze samengewerkt. De FBE heeft de verantwoordelijkheid voor het faunabeheer in Zuid-Holland in het landelijk en stedelijk gebied. De FBE ondersteunt dus ook veel particulieren en (overheids-)organisaties en vraagt voor hen de benodigde ontheffingen aan. Het registratiesysteem Dora is verbeterd en uitgebreid. Het verstrekken van toestemming voor de uitvoering verloopt nu (vrijwel) uitsluitend via Dora.

Als uitvloeisel van de Covid 19-periode heeft er een definitieve verandering plaatsgevonden naar het hybride werken. De medewerkers van het bureau hebben tijdens de Covid-maatregelen thuis gewerkt, maar gingen in 2022 ook weer naar kantoor. De nodige overleggen vonden digitaal plaats maar ook weer fysiek. Ook de bestuursvergaderingen vonden weer veelal fysiek plaats. Alle tellingen hebben weer volgens telprotocol kunnen plaatsvinden. Doordat vele Nederlanders er in de natuur op uit bleven trekken, vond er veel verstoring plaats. Dit maakte de uitvoering van beheer en schadebestrijding er niet makkelijker op.

Er is in de provincie Zuid-Holland nog geen vastgesteld individueel soortenbeleid, in 2022 heeft wel de afronding van de beleidsvorming plaatsgevonden. Naar verwachting wordt dit beleid in 2023 vastgesteld en juridisch geïmplementeerd. Tot die tijd zijn er geen formele kaders voor het opstellen van de faunabeheerplannen.

Tegen verleende ontheffingen en in sommige gevallen ook tegen de GS-goedkeuringsbesluiten van faunabeheerplannen kan beroep worden aangetekend. In 2022 liepen in totaal negen juridische procedures, waarvan vier als gevolg van nog lopende procedures en vijf nieuwe zaken. In de meeste zaken zijn de lange wachttijden bij de planning van zitting bij rechtbank of Raad van State de oorzaak van de lange doorlooptijden. Bij twee zaken was er sprake van een toewijzing van een voorlopige voorziening. Daarnaast merkt de FBE dat de faunabeheerplannen en ontheffingen steeds vaker onderwerp worden van discussie, ook in de media, waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is.

Problemen bij het ganzenbeheer betreffen de steeds grotere aantallen in stedelijk gebied en het, ondanks nemen van vele maatregelen, (licht) blijven toenemen van de populatie grauwe en Canadese ganzen. Het is wel gelukt om de populaties van de andere ganzensoorten te stabiliseren of zelfs te laten afnemen.

In 2022 is er gewerkt aan de nieuwe faunabeheerplannen voor de wildsoorten en de soorten waarvoor een landelijke vrijstelling geldt, omdat de bestaande plannen hiervoor in 2023 verlopen. Ontwikkelingen met betrekking tot de openstelling van de jacht en rechterlijke uitspraken die werden verwacht over de landelijke vrijstellingen maken dit complex.

VOORWOORD	2
1. FAUNABEHEERENHEID ZUID-HOLLAND	4
INLEIDING	4
BESTUUR	5
BUREAU	5
WILDBEHEERENHEDEN	5
REGISTRATIESYSTEEM (DORA)	7
DAGELIJKE WERKZAAMHEDEN	7
FAUNABEHEERPLANNEN	7
RECHTSZAKEN	7
REGIOGROEPEN EN GANZENBEHEER	7
FAUNATELLINGEN	8
AFSTEMMING BINNEN DE PROVINCIE	8
OVERLEG MET ANDERE FAUNABEHEERENHEDEN	8
2. KNELPUNTEN EN AANBEVELINGEN	8
PROVINCIAAL BELEID	8
TEGEMOETKOMING IN DE FAUNASCHADE	8
DRAAGVLAK VOOR HET FAUNABEHEER	9
VERSTORING UITVOERING DOOR ACTIEGROEPEN	9
BELEID BEVERS	9
BELEID DAMHERTEN	10
BELEID MEEUWEN IN STEDELIJK GEBIED	11
BELEID EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN	11
CONVENANT Vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport	11
3. RAPPORTAGE JACHT, BEHEER EN SCHADEBESTRIJDING PER DIERSOORT	11
INLEIDING	11
ROTTERDAM THE HAGUE AIRPORT	12
DAMHERT	12
REE	13
KONIJN	14
HAAS EN FAZANT	17
HOUTDUIF	18
WILDE EEND	20
GANZEN	21
KNOBBELZWAAN	26
SMIENT	27
KRAAIACHTIGEN	28
MEEUWEN IN HAVENGEBIEDEN	30
VOS	32
EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN	33
BEVER	34
RATTEN	34
STEENMARTER	36
VALWILD	37
LITERATUUR	38

1. Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Inleiding

Op 7 februari 2003 is, op verzoek van de provincie Zuid-Holland, de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE) opgericht. De voorganger van de Wet natuurbescherming (Wnb) de Flora- en faunawet (Ffw)¹, introduceerde de faunabeheereenheid als het orgaan dat verantwoordelijk is voor het vormgeven en uitvoeren van een groot deel van het faunabeheer in een provincie. In de Memorie van toelichting op het Besluit Faunabeheer (een algemene maatregel van bestuur van de Ffw) staat: "Door hun coördinerende rol waarborgen faunabeheereenheden een planmatige aanpak van dat beheer (kamerstukken II 1995/96, 23 147, nr. 7, blz. 27). Deze is belangrijk; met een dergelijke planmatige aanpak is het mogelijk de bestrijding van schade die wordt aangericht door beschermde inheemse dieren, zodanig te regelen dat de stand van de betrokken diersoorten niet in gevaar komt. Ook in geval van schadebestrijding blijft het belangrijkste uitgangspunt van de wet, de bescherming van diersoorten, overeind. Een planmatige aanpak biedt een betere waarborg voor de instandhouding van de populaties van de desbetreffende diersoorten dan wanneer elke grondgebruiker of jachthouder afzonderlijk, ieder voor zijn eigen gebied, het beheer voert."

In art. 3.12 lid 2 Wnb is (samengevat) bepaald dat de rechtsvorm van een faunabeheereenheid een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of stichting is en is bepaald dat een faunabeheereenheid bestaat uit de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid en uit (regionale) maatschappelijke organisaties die een duurzaam beheer van in het wild levende dieren voorstaan. Het jachthouderschap is verbonden met de eigendom van de grond. Of de eigenaar, of de pachter of de huurder van het jachtrecht, is jachthouder. Een faunabeheereenheid is dus een "grondgebonden" organisatie waarin grondeigenaren en -gebruikers samenwerken en waarin ook maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd. Onder de Flora- en faunawet bestond een faunabeheereenheid alleen uit jachthouders, de Wnb voegde de maatschappelijke organisaties toe.

De grondeigenaren en -gebruikers (jachthouders) hebben een rechtstreeks belang bij de uitvoering van het faunabeheer. Zij zullen eigen schade willen voorkomen en daarnaast zijn ze ook verplicht schade bij derden te voorkomen. Het faunabeheer wordt ook uitgevoerd ter bescherming van publieke belangen. De FBE moet functioneren binnen de wettelijke regeling en binnen het beleid van de provincie. De provincie is op haar beurt afhankelijk van de FBE en het goede functioneren van de FBE. De FBE "ontzorgt" de provincie door planmatige uitvoering en coördinatie van de uitvoering (geen vele individuele ontheffingen), het streven naar consensus bij de partijen, de contacten met het veld, de kennis die bij de FBE aanwezig is en voorlichting aan en ondersteuning van partijen.

GS hebben in de Beleidsregel vastgelegd dat faunabeheer ook daadwerkelijk in bijna alle gevallen plaatsvindt via de FBE. Er is geregeld dat alle aanvragen voor ontheffing van derden (m.u.v. ontheffing voor schadebestrijding op het vliegveld van Rotterdam The Hague Airport) via de FBE verlopen. Daarnaast is geregeld dat ontheffingen die niet steunen op een faunabeheerplan slechts een beperkte looptijd hebben. Ook opdrachten voor de bestrijding van verwilderde dieren en exoten lopen over het algemeen via de FBE.

De kernwerkzaamheden van de FBE zijn het opstellen van faunabeheerplannen en de coördinatie en monitoring van de uitvoering van deze plannen in samenwerking met de wilddbeheereenheden. De uitvoering gebeurt in een aantal gevallen op basis van plannen van aanpak van degenen die het beheer uitvoeren die door de FBE worden beoordeeld op conformiteit met het faunabeheerplan. De provincie eist daarnaast o.a. dat de FBE de onderbouwing van de noodzaak van al het beheer en de invloed van het beheer op de staat van instandhouding in de faunabeheerplannen opneemt. Ook moet de FBE apart de benodigde ontheffingen en opdrachten aanvragen bij de Omgevingsdienst Haaglanden. Aanvullende

¹ De Ffw is op 1 april 2002 van kracht geworden.

taken die de FBE uitvoert zijn het aanvragen van ontheffingen voor derden en advisering van derden waaronder ook gemeenten en waterschappen, het coördineren van de bestrijding van de rosse stekelstaart (invasieve exoot) het (laten) uitvoeren van tellingen, het meeverdedigen als belanghebbende van besluiten in de vele juridische procedures, advisering van GS en voorlichting aan Statenleden. Bij de uitvoering zijn vele organisaties (wildbeheereenheden, terreinbeheerders, gemeenten, waterschappen, bedrijven, politie) en mensen betrokken. De FBE heeft een website (www.fbezh.nl). Vragen van uitvoerders, burgers, bedrijven en de pers die bij de FBE binnenkomen worden beantwoord. De FBE ondersteunt de provincie bij de communicatie over het beleid en het beheer.

Faunabeheer is een politiek gevoelig onderwerp waarover in de samenleving veel verschillende opvattingen bestaan, ook bij de organisaties die samenwerken in de FBE. Er zijn veel (belanghebbende) partijen betrokken bij het faunabeheer en de betreffende wetgeving is complex. De FBE streeft naar een breed draagvlak voor de te nemen maatregelen door het bereiken van consensus binnen de FBE en door het organiseren van een inspraakprocedure bij de totstandkoming van faunabeheerplannen.

Bestuur

In het bestuur van de FBE hadden in 2022 zitting:

1. Dhr. J.J. Helder, onafhankelijk voorzitter;
2. Dhr. P.P.J. Smeets namens Federatie Particulier Grondbezit;²
3. Dhr. C.G. van Hulst namens de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging en de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer;³
4. Dhr. B.J. Niemansverdriet namens LTO Noord;
5. Dhr. J. Visser (penningmeester) namens Natuurmonumenten en Zuid-Hollands Landschap;
6. Dhr. P. Boertje namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boeren natuur Zuid-Holland;
7. Dhr. N. de Snoo, agendalid (met adviesrecht; zonder stemrecht) namens Staatsbosbeheer.

Er hebben in 2022 acht bestuursvergaderingen plaatsgevonden. Daarnaast is het bestuur, als uitkomst van de eerder gehouden heisessies, een governance traject gestart ter visievorming voor een optimalisering van een adequate en efficiënte bestuursvorm.

Bureau

De FBE huurde in 2022 kantoorruimte (één kamer) in het provinciehuis te Den Haag en heeft een fulltime directeur, een fulltime beleidsondersteunend medewerker, een parttime administratieve kracht (0.5 Fte) en een parttime juridisch adviseur (0.4 Fte) in dienst. Daarnaast trad per 1 maart een nieuwe ecologische medewerker in dienst ten behoeve van werkzaamheden voor faunabeheerplannen.

Wildbeheereenheden

Wildbeheereenheden zijn volgens de Wnb (samengevat) verenigingen van jachthouders met een jachtakte en anderen die het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan uitvoeren in hun werkgebied en bevorderen dat het faunabeheer wordt uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders. Ook grondgebruikers en terreinbeheerders moeten lid kunnen worden van de wildbeheereenheid. Een jachthouder (= de eigenaar of pachter van de grond of de huurder van het jachtrecht) heeft een jachtakte nodig om faunabeheer met het geweer uit te kunnen voeren. Er zijn in Zuid-Holland ongeveer 1.700 jachtaktehouders. Niet alle jachtaktehouders zijn jachthouder (en niet alle jachthouders hebben een jachtakte). Faunabeheer met het geweer kan alleen in

² Dhr. P.P.J. Smeets heeft per 8 juli 2022 mevr. J. van Hoey Smith opgevolgd.

³ Dhr. C.G. Van Hulst heeft per 8 juli 2022 dhr. W.F.M. van den Assem opgevolgd, op ad-interim-basis.

een jachtveld van een jachthouder - dat voldoet aan de eisen die de wet aan een jachtveld stelt - worden uitgevoerd⁴.

De ligging van de Zuid-Hollandse WBE's is weergegeven op afbeelding 1. De FBE werkte ook in 2022 nauw samen met de 15 wildebeheereenheden en ondersteunt de WBE's: een goede en regionaal ingebedde uitvoering van het faunabeheer is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Afbeelding 1: Ligging van de Zuid-Hollandse WBE's in 2022

⁴ GS kunnen wel ontheffing verlenen voor het afwijken van de jachtveldvereisten.

Registratiesysteem (Dora)

De FBE gebruikt ten behoeve van de monitoring een digitaal systeem (Dora). Uitvoerders rapporteren via Dora aan de FBE over het uitgevoerde beheer. De resultaten van de tellingen worden in Dora ingevoerd. De WBE's werken samen met de FBE aan het goed functioneren van Dora.

Dagelijkse werkzaamheden

Het kantoor van de FBE is op bijna alle werkdagen bereikbaar geweest. Belangrijkste werkzaamheden die het gehele jaar zijn uitgevoerd:

- Het opstellen van faunabeheerplannen
- Het aanvragen van ontheffingen
- Het geven (na digitale aanvraag) van toestemming voor de uitvoering en het verzamelen van de rapportages over deze uitvoering.
- Het informeren van de uitvoerders en het opstellen van de eindrapportages.
- Het beoordelen van de uitvoeringsplannen voor bestrijding van meeuwen, konijnen en vossen.
- Het communiceren met uitvoerders, o.a. via nieuwsbrieven en het beantwoorden van vragen van uitvoerders.
- Het onderhoud van het digitale registratiesysteem (Dora) van de FBE.
- Het onderhoud van de website van de FBE.
- Het onderhouden van contacten en samenwerken met de regionale uitvoerders en uitvoeringsorganisaties.
- Het verstrekken van informatie over de uitstaande toestemmingen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
- Het geven van informatie, voorlichting en advies aan grondgebruikers, jagers, gemeenten, bedrijven, burgers, handhavers, provincie en journalisten over de (on)mogelijkheden van het faunabeheer ter voorkoming van schade.

Faunabeheerplannen

Op 15 maart 2022 is het nieuwe faunabeheerplan Meeuwen havengebieden Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam 2022-2028 door de provincie goedgekeurd.

In 2022 is verder gewerkt aan het opstellen van het faunabeheerplan bever. Hierover heeft met name overleg plaats gevonden met de Zuid-Hollandse waterschappen. Het beverbeheer brengt meer complexiteit met zich mee dan aanvankelijk verwacht. Vandaar dat dit faunabeheerplan in 2022 nog niet kon worden afgerond.

Rechtszaken

De laatste jaren wordt vrijwel ieder besluit t.a.v. het faunabeheer aangevochten. Het betreft de volgende besluiten: de goedkeuringsbesluiten van de faunabeheerplannen die door GS worden verdedigd en ontheffingen en opdrachten die door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) namens GS worden verdedigd. Het zijn een paar belangengroepen die bijna alle bezwaren, beroepen en hoger beroepen aantekenen: *De Faunabescherming*, *Animal Rights*, *Fauna4life*, *Stichting Dierenradar* en *de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland*. Deze procedures brengen veel werk met zich mee voor GS/ODH maar ook voor de FBE die optreedt als derde partij in de procedures. Hierna - onder hoofdstuk 3 per diersoort - zijn alle in 2022 gevoerde procedures opgenomen.

Regiogroepen en ganzenbeheer

Coördinatie van de uitvoering van het ganzenbeheer is een taak van de FBE. De FBE heeft de provincie in vier regio's verdeeld en in elke regio is een werkgroep van de FBE actief. Afgevaardigden van de partijen uit het bestuur van de FBE hebben zitting in deze groepen. Aanvullend hierop zijn andere belanghebbende partijen als adviseur betrokken bij de regiobijeenkomsten. In 2022 is de opzet en

coördinatie van de regiogroepen opnieuw vorm gegeven. De FBE heeft de eerste regiobijeenkomsten 'nieuwe stijl' in 2022 georganiseerd.

Faunatellingen

De FBE heeft in 2022 de wintertelling knobbelzwanen, de voorjaarsstelling van diverse soorten, ree- en damhertellingen en de zomertelling ganzen georganiseerd. Naar aanleiding van aanbevelingen uit de zomertelrapportages heeft de FBE voorafgaand aan de zomertelling de zomertelsectoren gecontroleerd, aangepast en opnieuw vastgesteld. Het rapport van de zomertelling ganzen is geschreven door Progress Ecologie en is terug te vinden op de website van de FBE. In het najaar heeft de FBE de organisatie van de eerste nachtelijke hazentelling op zich genomen, met de planning deze in januari 2023 uit te voeren. De tellingen worden uitgevoerd volgens de protocollen die op de [website](#) van de FBE staan.

Afstemming binnen de provincie

De provincie is verantwoordelijk voor het faunabeleid en keurt de faunabeheerplannen goed, de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) verleent de ontheffingen om de faunabeheerplannen uit te voeren en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) houdt toezicht op de uitvoering. Een vertegenwoordiger van de provincie is veelal aanwezig geweest bij de bestuursvergaderingen van de FBE en daarnaast is er tweewekelijks overlegd op ambtelijk niveau. Daarnaast heeft het FBE-bestuur overleg met de gedeputeerde gevoerd. Ook met de ODH is regelmatig overlegd op ambtelijk niveau over de ontheffingsaanvragen en de rechterlijke procedures. De FBE levert aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid overzichten van de uitstaande toestemmingen voor gebruik van de ontheffingen. Daarnaast heeft er elke 6 weken overleg plaats gevonden tussen de provincie, ODH, OZHZ en FBE op ambtelijk niveau over lopende zaken.

Overleg met andere faunabeheereenheden

In elke provincie is er één faunabeheereenheid actief. In 2022 hebben de voorzitters en adjunct-secretarissen/directeuren van de provinciale faunabeheereenheden vijf keer overlegd.

2. Knelpunten en aanbevelingen

Provinciaal beleid

In 2022 is de provincie Zuid-Holland verder gegaan met het proces om te komen tot individueel soortenbeleid. De provincie heeft daar alle ketenpartners bij betrokken. Vanwege de bijzondere rol van de FBE in relatie tot dit soortenbeleid, heeft er ook nadere afstemming plaatsgevonden tussen het bestuur van de FBE en provincie. De beleidsvorming heeft in het najaar 2022 geresulteerd in de Module Soortenbeleid, als partiële wijziging van Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en Omgevingsprogramma. Het nieuwe beleid wordt naar verwachting begin 2023 door Provinciale Staten vastgesteld en daarna juridisch geïmplementeerd. Tot deze vaststelling en implementatie, ontbreekt het aan formele kaders voor de faunabeheerplannen. Het faunabeheerplan is de grondslag voor de onderbouwing van de ontheffingen die nodig zijn om het faunabeheer uit te kunnen voeren. Door een duidelijk provinciaal beleid per soort en weergave van voorwaarden waaronder ontheffing kan worden verleend, wordt het traject van ontheffingsaanvraag en -verlening naar verwachting eenvoudiger. Verderop in dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op waar het ontbreken van kaders o.a. knelpunten oplevert t.a.v. het beheer van bevers, damherten, meeuwen, exoten en t.a.v. het beheer in het kader van de vliegveiligheid.

Tegemoetkoming in de faunaschade

De Wet natuurbescherming verplicht GS een tegemoetkoming te verstrekken voor schade aangericht door beschermde dieren voor zover die schade redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de benadeelde behoort te blijven. De tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald. De verplichting van GS hangt dus samen met de mogelijkheden die de benadeelde heeft om de schade te voorkomen. Omdat de

mogelijkheden om schade te voorkomen verschillen per provincie (o.a. door verschillen in talrijkheid van dieren en bestrijdingsmogelijkheden en door schorsingen in het kader van juridische procedures), ligt maatwerk per provincie t.a.v. de tegemoetkoming meer voor de hand dan de algemene landelijke regels die nu worden gehanteerd. De FBE raadt GS aan om bij beslissingen over de (on)mogelijkheden van beheer en schadebestrijding, ook aanpassingen in de regels voor de tegemoetkoming te betrekken. Hierbij is het verstandig om te bekijken of er nog wordt voldaan aan de verplichtingen die de wet stelt.

Draagvlak voor het faunabeheer

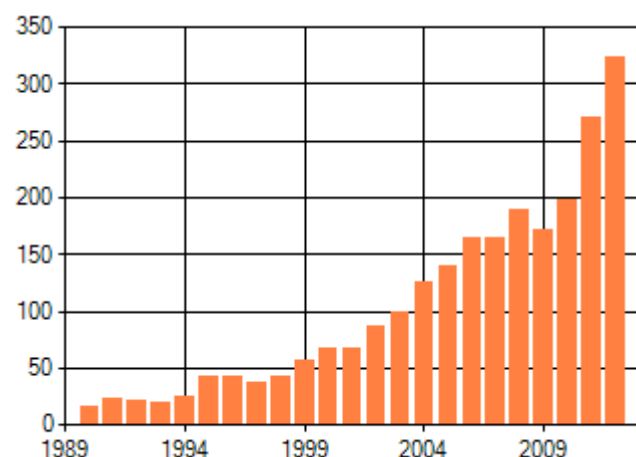
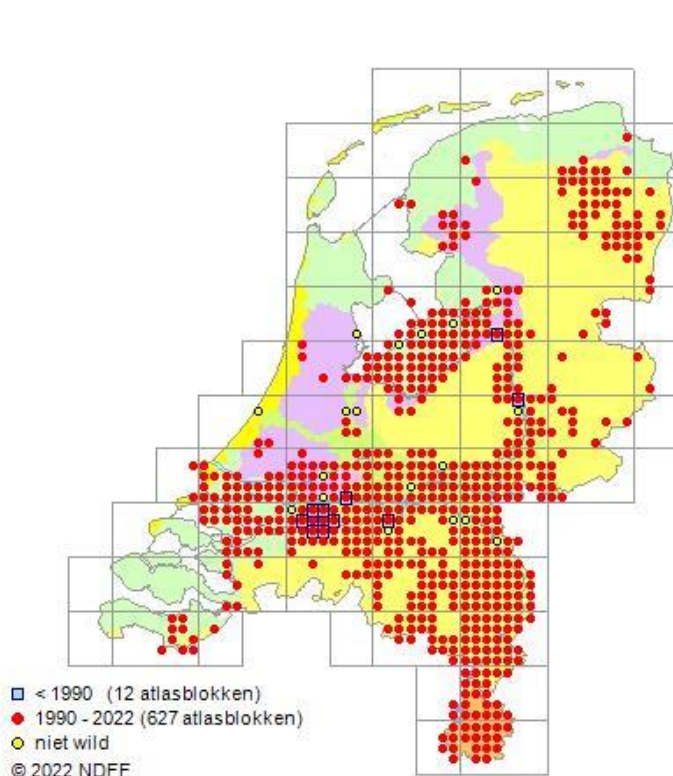
In de FBE werken organisaties met verschillende belangen en inzichten samen. De FBE heeft eerder besloten om concepten van de faunabeheerplannen voor te leggen aan maatschappelijke organisaties voor inspraak. Omdat echter de meningen over het faunabeheer breed uiteenlopen, kan nooit aan alle eisen en inzichten tegemoet worden gekomen. De FBE merkt dat de faunabeheerplannen steeds meer onderwerp worden van discussie, ook in de media waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is. De FBE zal daarom in overleg met de provincie bekijken of de communicatie over het faunabeheer moet worden uitgebreid.

Verstoring uitvoering door actiegroepen

Opzettelijke verstoring en verhindering van de uitvoering van beheer en volgen en langdurig filmen van jagers door actiegroepen komt voor in Zuid-Holland, hetgeen onwenselijk is. Het realiseren van de doelen van het vastgestelde beheer wordt hierdoor bemoeilijkt. Vooral bij het ganzenbeheer vindt dit plaats. Een actiegroep verzette zich tegen het voorgenomen beheer van damherten in de Hoeksche Waard. In het veld liepen de emoties zodanig hoog op dat na de uitspraak door de Rechtbank Den Haag er is afgezien van hoger beroep.

Beleid bevers

De bever is het grootste knaagdier van Europa. Na een aantal herintroducties is het aantal dieren in Nederland en Zuid-Holland gestaag toegenomen (afbeelding 2). Bevers kunnen o.a. grote schade aan dijken, gewassen en andere natuurwaarden veroorzaken. In 2020 hebben waterschap Vallei en Veluwe, waterschap Rijn en IJssel, waterschap Hollandse Delta, waterschap Rivierenland, hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en waterschap Amstel, Gooi en Vecht in overleg met Rijkswaterstaat, de Unie van Waterschappen, de provincies en faunabeheereenheden van Gelderland en Zuid-Holland en de Zoogdiervereniging een beverprotocol opgesteld waarin wordt beschreven in welke situaties er kan worden ingegrepen en op welke wijze dit ingrijpen moet plaatsvinden. Om de maatregelen die in het protocol worden beschreven te kunnen uitvoeren, heeft de provincie Zuid-Holland aan de FBE in 2022 een nieuwe ontheffing verleend. Er is echter op dat moment nog geen beleid voor bevers waardoor de ontheffing niet steunt op beleid. Ook het opstellen van een faunabeheerplan wordt bemoeilijkt door het ontbreken van beleid.

Afbeelding 2: **Links:** Verspreiding van de bever in Nederland; **NEM Rechts:** Trend van de bever in Nederland; indexcijfer (eerste jaar = 100) (NDFF, 2022)

Beleid damherten

De faunabeheereenheden van Noord-Holland en Zuid-Holland hebben een gezamenlijk faunabeheerplan voor de damherten die zich bevinden in het gebied tussen IJmuiden en Den Haag. In dit faunabeheerplan zijn vier leefgebieden voor damherten aangewezen: (1) Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NH), (2) Amsterdamse Waterleidingduinen, Boswachterij Noordwijk en de Blink (ZH en NH), (3) Coepelduinen (ZH) en (4) Meijendel en Berkheide (ZH). In deelgebieden één en twee bevinden zich grote populaties damherten, in deelgebieden drie en vier komen sporadisch damherten voor. De leefgebieden zijn natuurgebieden die geschikt zijn voor damherten. Binnen de leefgebieden veroorzaken damherten schade aan flora en fauna als de aantallen niet door middel van beheer worden gereguleerd. Als damherten uit de leefgebieden treden, veroorzaken ze schade aan de verkeersveiligheid en aan landbouwgewassen. Hoe groter de populatie damherten is, hoe meer uittredingen.

Damherten komen op steeds meer plaatsen voor in Zuid-Holland. Het zijn ontsnapte of losgelaten dieren uit hertenkampen die daarna zijn verwilderd. Bijvoorbeeld in WBE Hoeksche Waard bevindt zich een groeiende populatie die zich vooral op agrarisch gebied bevindt. Deze populatie veroorzaakt regelmatig schade aan gewassen en de verkeersveiligheid. Het rijk had voorheen een beleid voor damherten dat inhield dat er een paar leefgebieden zijn voor damherten en dat daarbuiten een nulstand wordt nagestreefd. De provincie heeft deze lijn overgenomen en in 2020 t.a.v. twee populaties verwilderde damherten opdracht verleend deze tot nul terug te brengen. De opdracht voor de populatie in de Hoeksche Waard is eind 2021 door de rechter vernietigd. In 2022 is de provincie een proces gestart om tot nieuwe besluitvorming over deze populatie te komen en om het damhertenbeleid vast te leggen.

Beleid meeuwen in stedelijk gebied

In Zuid-Holland is er een faunabeheerplan van kracht voor beheer van meeuwen in de havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam om risicovolle situaties met betrekking tot de openbare veiligheid te voorkomen. Voor beheer van meeuwen in steden was tot 2017 het rijk het bevoegde gezag. Bij de invoering van de Wet natuurbescherming in 2017 is de provincie dit geworden. De provincie heeft toen echter geen beleid hiervoor geformuleerd. Het rijk heeft in het verleden ontheffingen verleend voor beheer van meeuwen (vervangen eieren) in o.a. Leiden, Katwijk en Den Haag. Meeuwen veroorzaken in de steden vergaande overlast die ook kan leiden tot gezondheidsklachten. De provincie Zuid-Holland zal moeten aangeven binnen welke voorwaarden zij meeuwenbeheer in steden wil toestaan.

Beleid exoten en verwilderde dieren

(Invasieve) exoten en verwilderde dieren zijn geen beschermde soorten op grond van de Wet natuurbescherming in de zin dat het niet verboden is ze te vangen of doden. Ze kunnen dus zonder toestemming worden bestreden. Voor het gebruik van bepaalde middelen voor doden of vangen, zoals het geweer, is echter wel een opdracht van GS nodig. In Zuid-Holland is voor de bestrijding van een aantal exoten een aanwijzing uit 2012 van kracht. Deze aanwijzing maakt het mogelijk de daarin genoemde (invasieve) exoten te bestrijden met de in de aanwijzing opgenomen middelen en door een specifieke benoemde groep bestrijders. Voor de huiskraai is er een specifieke regeling en dat geldt ook voor de rosse stekelstaart, de beverrat en muskusrat (naast de regeling in de aanwijzing van 2012). De stand van zaken t.a.v. verwilderde damherten is hiervoor beschreven onder *Beleid damherten*. De provincie Zuid-Holland heeft echter (nog) geen specifiek beleid voor (invasieve) exoten vastgesteld, zoals de halsbandparkiet. Dit is wel wenselijk, ook omdat de provincie verplicht is tot het uitvoeren van bestrijding of beheer van Unielijstsoorten. Voor juist deze soorten geldt dat ze in Zuid-Holland, met uitzondering van enkele soorten, niet vaak worden waargenomen. Het is moeilijk om deze soorten op te sporen, dus als ze worden waargenomen, zouden ze ook onmiddellijk met het geweer - of met vangkooi eventueel gecombineerd met opvang - moeten kunnen worden bestreden.

Convenant vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport

Het *Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2016–2018* (Staatscourant 2016 nr. 28410;1 juni 2016) is door partijen⁵ verlengd tot en met 2024. Dit convenant is een voortzetting van eerdere convenanten ter reducering van risico's van vogelaanvaringen. Een vergelijkbaar convenant voor Rotterdam The Hague Airport is er niet. Daarnaast heeft de provincie het convenant voor Schiphol niet in beleid uitgewerkt waardoor er geen duidelijke kaders zijn voor de uitvoering van het faunabeheer ter bescherming van de vliegveiligheid.

3. Rapportage jacht, beheer en schadebestrijding per diersoort

Inleiding

In dit hoofdstuk volgen per diersoort de rapportages over de uitvoering van jacht, beheer en schadebestrijding. Daarnaast zijn er gegevens over de in 2022 door de WBE's uitgevoerde tellingen opgenomen. Een telling van welk dier in de natuur dan ook, is altijd een momentopname. Er is geen bruikbare methode voorhanden waarmee het aantal dieren in een wilde populatie precies kan worden vastgesteld. Door meerdere jaren achtereenvolgend op dezelfde wijze te tellen, kan wel de ontwikkeling van de populatie (de trend) worden vastgesteld. De hieronder weergegeven aantallen van de WBE-tellingen zijn de telresultaten van de telling in 2022. Sommige tellingen worden gebiedsdekkend uitgevoerd (reeën, damherten, ganzen, knobbelzwanen), andere alleen in representatieve telgebieden (hazen, fazanten en konijnen). De telresultaten van de tellingen die gebiedsdekkend worden uitgevoerd, geven een indicatie

⁵ De Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV), Schiphol Nederland BV, Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en landschap Noord-Holland, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland, Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer, De colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en De Staat der Nederlanden.

van de minimale omvang van de populatie. Harde conclusies trekken over de populatieomvang of -ontwikkeling is niet mogelijk op basis van telresultaten van één jaar. Voor de trend van de diersoorten verwijzen wij naar de faunabeheerplannen en de telrapportages die op de [website](#) van de FBE staan. Hier zijn ook de telprotocollen te vinden. Er zijn op het ogenblik geen telgegevens op WBE-niveau beschikbaar van de populaties van de wilde eend en houtduif.

Rotterdam The Hague Airport

Rotterdam The Hague Airport heeft een **onthefing ODH-2018-00140966**, met verlenging looptijd ODH-2020-00167203, voor het vangen en doden van vogels, vossen, konijnen en hazen, alsmede het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels op het terrein van het vliegveld te Rotterdam. Registraties op deze ontheffing zijn niet apart opgenomen in de tabellen bij de diersoorten maar maken onderdeel uit van de registraties op ontheffing van WBE Delfland.

Damhert

Op basis van het Faunabeheerplan damherten duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2020-2026 van de FBE Noord-Holland en de FBE Zuid-Holland is beheer van damherten in Zuid-Holland mogelijk op grond van een ontheffing. Het beheer wordt uitgevoerd binnen het Zuid-Hollandse plangebied van het faunabeheerplan dat samenvalt met het werkgebied van de WBE Duin- en Bollenstreek. Het plangebied bestaat uit het leefgebied voor damherten - waarin ook een bufferzone ligt aan de buitenzijde van het leefgebied daar waar geen damhert-kerend raster staat - en een gebied buiten het leefgebied dat bestaat uit bebouwde en agrarische (met name bloembollen) grond.

Ontheffing 00617152-00014780, verleend op 9 september 2021, staat toe om jaarlijks in de periode tussen 1 augustus t/m 31 maart gedurende het gehele etmaal damherten opzettelijk te doden binnen de leefgebieden (exclusief de bufferzones), met het doel om een voorjaarsstand van 800 damherten voor het gehele leefgebied (ZH en NH) tot stand te brengen.

Tevens staat deze ontheffing toe om jaarrond gedurende het gehele etmaal damherten opzettelijk te doden binnen de bufferzones van de leefgebieden en binnen de buitengebieden binnen het plangebied, met het doel om in die gebieden een nulstand te bereiken.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** dat geldig is in de gehele provincie, ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige damherten en in het belang van de openbare veiligheid (op basis van dit laatste belang kan alleen worden opgetreden in het plangebied van het faunabeheerplan).

De uitvoerders rapporteren over het afschot, het valwild en de voorjaarsstelling. Het afschot betreft damherten die op grond van de ontheffing zijn geschoten in Zuid-Holland binnen en buiten het leefgebied. Het valwild betreft de damherten die zijn betrokken bij een aanrijding, damherten die uit hun lijden zijn verlost en damherten die dood zijn gevonden. Een uitgebreide beschrijving van het uitgevoerde beheer en de tellingen is te vinden in de vastgestelde tel- en beheerrapporten die op onze [website](#) staan.⁶

Op 8 juli 2020 is **opdracht ODH-2020-00089632** verleend voor het tot nul terug brengen van de omvang van de populatie (verwilderde) damherten in en rondom polder Westveen nabij Woerdense Verlaat in de gemeente Nieuwkoop (gelegen in WBE De Aarlanden).

Op 16 december 2020 is **opdracht ODH-2020-00146189** verleend voor het tot nul terug brengen van de omvang van de populatie (verwilderde) damherten binnen de grenzen van de gemeente Hoeksche Waard met uitzondering van het eiland Tiengemetten (gelegen in WBE Hoeksche Waard). De Rechtbank

⁶ De beheerrapportages, telrapportages en het telprotocol zijn te vinden op <https://www.fbezh.nl/telrapporten>

Den Haag heeft het besluit op 23 december 2021 vernietigd. Daardoor is in 2022 geen gebruik van de opdracht gemaakt.

Maatregelen

Tabel 1: Gerapporteerd afschot damherten. Zuid-Holland – 2022

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
De Aarlanden	9	0	9
Duin- en Bollenstreek	840	37	877
Zuid-Holland	849	37	886

Kwantitatieve populatiegegevens

De telresultaten zijn te vinden in de telrapportages op de [website](#) van de FBE.

Rechtszaken

Tegen opdracht ODH-2020-00146189 verleend op 16 december 2020 is bij de Rechtbank Den Haag beroep ingesteld door Animal Rights en Fauna4life. Op 17 februari 2021 heeft de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening toegekend en het besluit geschorst. Bij uitspraak van 23 december 2021 heeft de rechtbank het besluit vernietigd. Er is in 2022 door de FBE besloten geen hoger beroep in te stellen.

Ree

Op basis van het Faunabeheerplan ree Zuid-Holland 2020-2026 is beheer van reeën mogelijk op grond van een ontheffing.

Ontheffing ODH-2020-00185130, verleend op 26 februari 2021, staat populatiebeheer van het ree toe binnen de werkgebieden van de WBE's Alblasserwaard-West, Alblasserwaard-Oost, Duin- en Bollenstreek, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Putten en Voorne

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op basis van een plan van aanpak van de WBE.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën.

Maatregelen

Tabel 2: Gerapporteerd afschot reeën per WBE. Zuid-Holland – 2022

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
Alblasserwaard-Oost	0	6	6
Alblasserwaard-West	0	6	6
Duin- en Bollenstreek	0	32	32
Goeree-Overflakkee	38	143	181
Hoeksche Waard	4	65	69
Putten	0	9	9
Voorne	58	51	109
Zuid-Holland	100	312	412

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 3: Aantal getelde reeën per WBE. Zuid-Holland – 2022

WBE	Totaal
Alblasserwaard-Oost	78
Alblasserwaard-West	63
De Aarlanden	20
Duin- en Bollenstreek	397
Goeree-Overflakkee	680
Hoeksche Waard	529
Putten	111
Voorne	418
Zuid-Holland	2.296

Rechtszaken

Tegen de ontheffing ODH-2020-00185130, verleend op 26 februari 2021, is beroep ingesteld bij de Rechtbank Den Haag door de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland mede namens Stichting Duinbehoud, KNNV afdeling Delfland, Natuur en Vogelwacht Rotta, Natuur- en Vogelwacht "De Alblasserwaard", Natuur en Milieu Pijnacker, Stichting Heemtuin Goudse Hout, Natuurvereniging Hollandse Delta, Natuurvereniging Eiland IJsselmonde en Hoekschewaards Landschap. Hierover heeft in 2022 overleg plaats gevonden tussen de Natuur- en Milieufederatie en de FBE, maar dit heeft niet geleid tot verandering van het ingestelde beroep. Er is in 2022 geen zitting geweest.

Konijn

Het konijn kan gedurende het gehele jaar worden beheerd op basis van de landelijke vrijstelling en worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 augustus tot en met 31 januari). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan de uitvoering plaatsvindt, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

Op 26 juli 2022 heeft de minister de jacht op het konijn gesloten voor het jachtseizoen 2022-2023.

Op basis van het faunabeheerplan voor de jachtsoorten is **ontheffing ODH-2018-00143355**, ter beheer van konijnen, afgegeven op 11 februari 2019. Op 5 januari 2021 heeft de Rechtbank Den Haag het besluit van 11 februari 2019 vernietigd. In opdracht van de rechtbank is op 13 september 2021 een nieuw besluit genomen en is ontheffing 00610390-00014775 verleend.

Ontheffing 00610390-00014775 staat het vangen en doden van konijnen toe, in en bij dijken en kaden, in en bij taluds van wegen en spoorwegen, op industrieterreinen, op begraafplaatsen en op sportvelden, gedurende het gehele etmaal, ook in en nabij de bebouwde kom en in velden die niet voldoen aan de jachtveldvereisten en binnen de afpalingskring van een eendenkooi, met (luchtdruk)geweer, honden, fretten en buidels, vangkooien en kunstmatige lichtbronnen.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op basis van een plan van aanpak. De ontheffing wordt gebruikt door beheerders van (spoor)wegen, bedrijven en gemeenten.

Als aanvulling op ontheffing ODH-2018-00143355 is op 26 februari 2020 **ontheffing ODH-2019-00103668** afgegeven. Deze ontheffing staat het gebruik van een (luchtdruk)geweer voorzien van een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten toe. Met het **wijzigingsbesluit 01006940-00014760**, van 17 september 2021, is het gebruik van de aanvullende ontheffing ODH-2019-00103668 weer mogelijk.

De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van konijnen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 4: Gerapporteerde geschoten of gevangen konijnen op basis van jacht/vrijstelling en op ontheffing. Zuid-Holland – 2022

WBE	Ontheffing		Jacht/Vrijstelling	Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	Buiten N2000	
Alblasserwaard-Oost	0	0	17	17
Delfland	0	13	1	14
Duin- en Bollenstreek	286	0	0	286
Eiland IJsselmonde	0	30	12	42
Goeree-Overflakkee	0	0	238	238
Putten	0	24	0	24
Rijnland Zuid	0	0	11	11
Schieland	0	11	59	70
Voorne	0	2.188	1.255	3.443
Zuid-Holland	286	2.266	1.593	4.145

Tabel 5: Gerapporteerde geschoten konijnen met behulp van nachtzichtapparatuur of kunstlicht op basis van de ontheffing. Zuid-Holland – 2022

WBE	Met nachtzicht	Zonder nachtzicht	Totaal
Delfland	13	0	13
Duin- en Bollenstreek	0	286	286
Eiland IJsselmonde	0	30	30
Putten	0	24	24
Schieland	6	5	11
Voorne	1.291	897	2.188
Zuid-Holland	1.310	1.242	2.552

Rechtszaken

Op 5 januari 2021 heeft de Rechtbank Den Haag uitspraak gedaan over de eerste ontheffing ODH-2018-00143355 waarbij het beroep gegrond is verklaard en het besluit is vernietigd. De FBE heeft bij de Raad van State hoger beroep aangetekend. Animal Rights en Fauna4life hebben daarop incidenteel hoger beroep ingesteld.

Tegen de nieuwe ontheffing 00610390-00014775 hebben Animal Rights en Fauna4life in het kader van de hoger beroepszaak hun zienswijze op dit besluit bij de Raad van State ingediend. Dit is bij het hoger beroep gevoegd. Er is in 2022 geen zitting geweest.

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 6: Aantal getelde konijnen per WBE, Zuid-Holland - 2022

WBE	Konijn
Ade	0
Alblasserwaard-Oost	14
De Aarlanden	3
Duin- en Bollenstreek	33
Eiland IJsselmonde	16
Goeree-Overflakkee	29
Hoeksche Waard	26
Krimpenerwaard	4
Putten	2
Reeuwijk e.o.	12
Schieland	9
Voorne	1.734
Zuid-Holland	1.882

Haas en fazant

De haas kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 oktober tot en met 31 december). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De fazant kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (fazanthaan 15 oktober tot en met 31 januari, fazanthen 15 oktober tot en met 31 december). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De in 2022 van kracht zijnde **onthefing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van hazen en fazanten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 7: Gerapporteerd afschot hazen op jacht. Zuid-Holland - 2022

WBE	Jacht		Ontheffing	Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	Buiten N2000	
Ade	0	1.217	0	1.217
Alblasserwaard-Oost	0	2.051	0	2.051
Alblasserwaard-West	0	1.185	0	1.185
De Aarlanden	34	1.952	0	1.986
Delfland	0	479	4	483
Duin- en Bollenstreek	0	917	0	917
Eiland IJsselmonde	0	671	0	671
Goeree-Overflakkee	0	1.515	0	1.515
Hoeksche Waard	172	5.652	0	5.824
Krimpenerwaard	0	1.389	0	1.389
Putten	14	915	0	929
Reeuwijk e.o.	74	1.056	0	1.130
Rijnland Zuid	0	716	0	716
Schieland	0	668	0	668
Voorne	0	487	0	487
Zuid-Holland	294	20.870	4	21.168

Tabel 8: Gerapporteerd afschot fazanten op jacht. Zuid-Holland – 2022

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
Ade	0	14	14
Alblasserwaard-Oost	0	89	89
Alblasserwaard-West	0	86	86
De Aarlanden	0	40	40
Delfland	0	59	59
Eiland IJsselmonde	0	123	123
Goeree-Overflakkee	0	715	715
Hoeksche Waard	52	719	771
Krimpenerwaard	0	71	71
Putten	9	54	63
Reeuwijk e.o.	3	8	11
Rijnland Zuid	0	41	41
Schieland	0	94	94
Voorne	0	72	72
Zuid-Holland	64	2.185	2.249

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 9: Aantal getelde hazen en fazanten per WBE. Zuid-Holland – 2022

WBE	Fazant	Haas
Ade	39	526
Alblasserwaard-Oost	92	338
De Aarlanden	44	181
Duin- en Bollenstreek	3	286
Eiland IJsselmonde	0	0
Goeree-Overflakkee	281	404
Hoeksche Waard	162	1.037
Krimpenerwaard	47	367
Putten	47	286
Reeuwijk e.o.	62	749
Schieland	34	159
Voorne	80	145
Zuid-Holland	891	4.478

Houtduif

De houtduif kan gedurende het gehele jaar worden beheerd op basis van de landelijke vrijstelling en kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 oktober tot en met 31 januari). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze bestrijding en jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van houtduiven toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

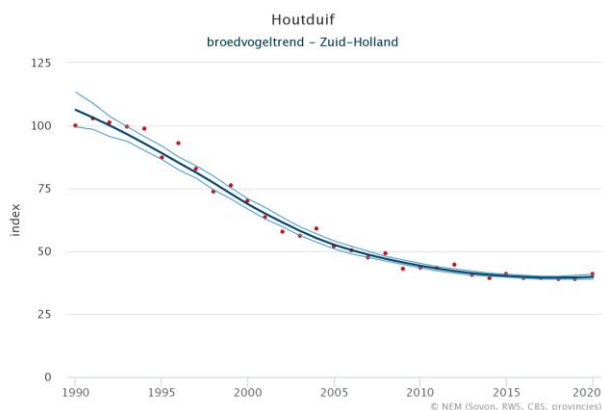
Maatregelen

Tabel 10: Gerapporteerd afschot van houtduiven op jacht, vrijstelling en ontheffing. Zuid-Holland – 2022

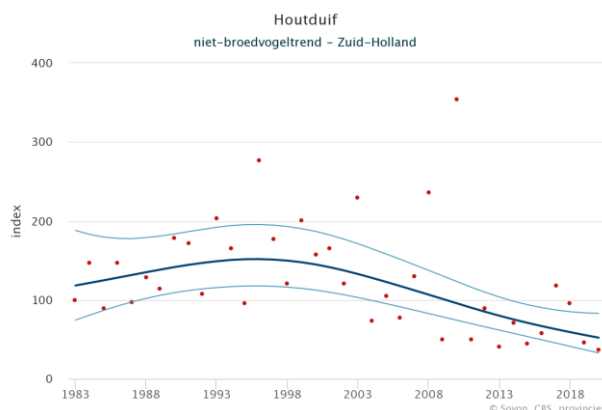
WBE	Ontheffing	Vrijstelling		Jacht		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	0	0	263	0	10	273
Alblasserwaard-Oost	0	0	777	0	59	836
Alblasserwaard-West	0	0	230	0	36	266
De Aarlanden	0	0	1.388	0	0	1.388
Delfland	68	0	965	0	7	1.040
Duin- en Bollenstreek	0	0	368	0	81	449
Eiland IJsselmonde	0	0	1.230	0	6	1.236
Goeree-Overflakkee	0	0	1.522	0	58	1.580
Hoeksche Waard	0	46	5.069	0	12	5.127
Krimpenerwaard	0	0	270	0	87	357
Putten	0	0	763	0	28	791
Reeuwijk e.o.	0	4	197	0	41	242
Rijnland Zuid	0	0	1.526	0	3	1.529
Schieland	0	0	3.104	0	3	3.107
Voorne	0	0	983	5	18	1.006
Zuid-Holland	68	50	18.655	5	449	19.227

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan jachtsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens.

Afbeelding 3: Aantalsontwikkeling van de houtduif als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Afbeelding 4: Aantalsontwikkeling van de houtduif als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Wilde eend

De wilde eend kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 augustus tot en met 31 januari). Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 op basis waarvan deze jacht wordt uitgevoerd, is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van wilde eenden toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

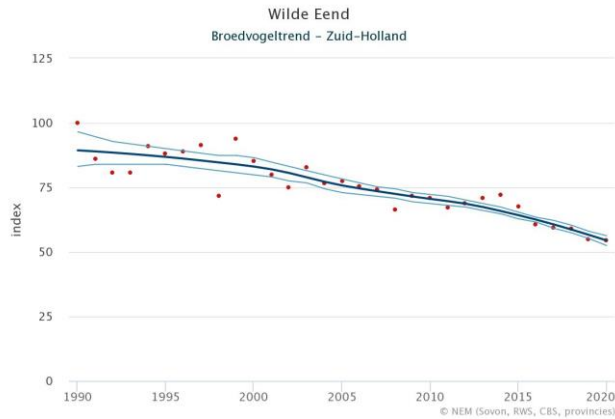
Maatregelen

Tabel 11: Gerapporteerd afschot van wilde eenden op basis van jacht en ontheffing. Zuid-Holland - 2022

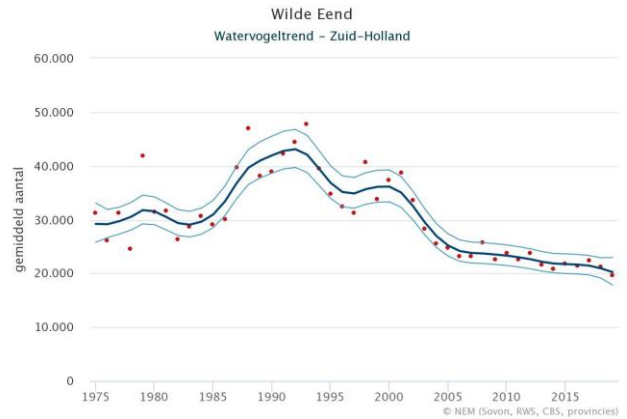
WBE	Ontheffing	Jacht		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	0	0	751	751
Alblasserwaard-Oost	0	0	2.764	2.764
Alblasserwaard-West	0	0	1.196	1.196
De Aarlanden	0	0	1.663	1.663
Delfland	53	0	551	604
Duin- en Bollenstreek	0	0	750	750
Eiland IJsselmonde	0	0	280	280
Goeree-Overflakkee	0	0	1.766	1.766
Hoeksche Waard	0	126	2.140	2.266
Krimpenerwaard	0	0	1.518	1.518
Putten	0	0	336	336
Reeuwijk e.o.	0	56	1.209	1.265
Rijnland Zuid	0	0	739	739
Schieland	0	0	648	648
Voorne	0	0	476	476
Zuid-Holland	53	182	16.787	17.022

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan jachtsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens.

Afbeelding 5: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Afbeelding 6: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2020. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Ganzen

De Canadese gans kan onder de Wet natuurbescherming gedurende het gehele jaar worden beheerd op basis van de **landelijke vrijstelling**.

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit ODH-2015-00016238 kan de stand van de Indische gans, nijlgans en gedomesticeerde grauwe gans (soepgans) beperkt worden met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi, kastval en netten.

Op basis van het op 14 december 2021 goedgekeurde faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022-2027, is beheer van ganzen uitgevoerd op een provinciale vrijstelling (tot en met mei), en met opdracht voor lokmiddelen, twee ontheffingen en een opdracht.

Provinciale vrijstelling bestrijding ganzen winterperiode.

De provinciale vrijstelling staat het doden van kolk ganzen en grauwe ganzen toe op percelen met kwetsbare gewassen. Het doden kan worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 1 november t/m 14 februari en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 november t/m 29 februari. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost).

Provinciale vrijstelling beheer ganzen zomerperiode.

De provinciale vrijstelling staat het doden van grauwe ganzen, kolk ganzen, brandganzen en Canadese ganzen toe. Het doden kan worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 15 februari t/m 31 oktober en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 maart t/m 31 oktober. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost).

Ook is het bewerken van nesten en eieren van grauwe ganzen, kolk ganzen, brandganzen en Canadese ganzen toegestaan in de periode 1 februari t/m 30 juni.

Als aanvulling op de provinciale vrijstelling is **opdracht ODH262118** afgegeven. Deze opdracht staat het gebruik van lokmiddelen toe bij het beheer van grauwe ganzen, kolk ganzen en Canadese ganzen in de periode 23 februari 2022 t/m 30 april 2022.

Ontheffing ODH287561, verleend op 11 mei 2022, staat het doden van grauwe ganzen toe in de regio Noordelijke Delta (onder de grote rivieren) van 15 februari t/m 31 oktober en in de regio's Delfland en

Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord (boven de grote rivieren) van 1 maart t/m 31 oktober. Het doden van kolganzen in de periode 31 maart t/m 31 oktober, het doden van brandganzen in de periode 1 juli t/m 31 oktober en het doden van Canadese ganzen in de periode 1 januari t/m 31 december. Ook is het bewerken van nesten en eieren van grauwe ganzen, kolganzen, brandganzen en Canadese ganzen toegestaan in de periode 1 februari t/m 30 juni.

Opdracht ODH323935, verleend op 8 juni 2022, staat het beperken van de omvang van de populatie van de grauwe gans, Canadese gans en gedomesticeerde grauwe gans (soepgans) in de periode 15 mei t/m 31 juli toe, door middel van vangen en daarna doden met CO₂.

Ontheffing ODH464403, verleend op 15 november 2022, staat verjagend afschot van kolganzen en grauwe ganzen toe op percelen met kwetsbare gewassen. Kolganzen in de periode 1 november t/m 29 februari. Grauwe ganzen in de regio Noordelijke Delta (onder de grote rivieren) van 1 november t/m 14 februari en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord (boven de grote rivieren) van 1 november t/m 29 februari.

Daarnaast staat de in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, bestrijding van diverse ganzensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 12: Registraties van gedode ganzen. Cijfers zijn exclusief vangacties. Zuid-Holland – 2022

WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Indische gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Binnen N2000								
Alblasserwaard-West	0	13	80		0	4	0	97
De Aarlanden	0	60	258	0	0	56	4	378
Goeree-Overflakkee	0	0	42	0	0	0	0	42
Hoeksche Waard	4	108	1.047	0	4	15	0	1.178
Reeuwijk e.o.	80	9	594	0	23	15	0	721
Voorne	0	0	0	0	0	2	0	2
Zuid-Holland	84	190	2.021	0	27	92	4	2.418
Buiten N2000								
Ade	44	337	1.852	0	143	801	5	3.182
Alblasserwaard-Oost	7	612	3.618	0	344	1.206	4	5.791
Alblasserwaard-West	0	480	2.168	0	108	777	0	3.533
De Aarlanden	7	187	4.544	0	244	332	8	5.322
Delfland	22	2.038	2.203	1	416	1.681	21	6.382
Duin- en Bollenstreek	93	609	1.302	1	18	1.229	17	3.269
Eiland IJsselmonde	15	173	652	0	2	322	0	1.164
Goeree-Overflakkee	1.022	106	6.763	0	94	146	6	8.137
Hoeksche Waard	409	908	9.729	0	160	675	140	12.021
Krimpenerwaard	68	1.062	5.328	0	232	1.393	7	8.090
Putten	315	502	3.013	0	333	496	1	4.660
Reeuwijk e.o.	79	264	3.553	2	119	615	10	4.642
Rijnland Zuid	62	823	2.030	0	223	332	0	3.470
Schieland	24	444	1.997	0	0	566	17	3.048
Voorne	66	270	1.307	0	23	267	0	1.933
Zuid-Holland	2.233	8.815	50.059	4	2.459	10.838	236	74.644
N2000 en Buiten N2000								
Zuid-Holland	2.317	9.005	52.080	4	2.486	10.930	240	77.062

Tabel 13: Aantal gevangen ganzen per WBE. Zuid-Holland – 2022

WBE	Canadese gans	Grauwe gans	Totaal
Alblasserwaard-West	3	1.184	1.187
Krimpenerwaard	397	0	397
Zuid-Holland	400	1.184	1.584

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Tabel 14: Aantal bewerkte eieren per WBE. Zuid-Holland – 2022

Binnen N2000							
WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Alblasserwaard-West	0	129	16.482	70	0	0	16.681
De Aarlanden	0	14	1.656	0	100	0	1.770
Goeree-Overflakkee	0	0	0	0	0	0	0
Hoeksche Waard	1.943	3	12	0	0	0	1.958
Reeuwijk e.o.	210	25	2.951	0	0	0	3.186
Voorne	0	0	0	0	0	0	0
Zuid-Holland	2.153	171	21.101	70	100	0	23.595
Buiten N2000							
Ade	0	19	696	0	10	0	725
Alblasserwaard-Oost	294	15	673	0	63	0	1.045
Alblasserwaard-West	0	0	30	0	16	0	46
De Aarlanden	0	19	2.321	0	24	62	2.426
Delfland	21	4.762	3.692	0	1.042	472	9.989
Duin- en Bollenstreek	101	10	144	0	6	142	403
Eiland IJsselmonde	0	163	666	0	101	337	1.267
Goeree-Overflakkee	0	0	15	0	0	0	15
Hoeksche Waard	0	0	715	0	0	0	715
Krimpenerwaard	63	814	3.054	0	368	0	4.299
Putten	149	327	2.452	0	205	0	3.133
Reeuwijk e.o.	382	44	1.679	0	28	15	2.148
Rijnland Zuid	0	603	1.532	0	46	23	2.204
Schieland	14	270	4.191		596	423	5.494
Voorne	142	98	186			0	426
Zuid-Holland	1.166	7.144	22.046	0	2.505	1.474	34.335
N2000 en Buiten N2000							
Zuid-Holland	3.319	7.315	43.147	70	2.605	1.474	57.930

Tabel 15: Aantal bewerkte nesten per WBE. Zuid-Holland – 2022

Binnen N2000							
WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Alblasserwaard-West	0	23	3.473	17	0	0	3.513
De Aarlanden	0	2	277	0	11	0	290
Goeree-Overflakkee	0	0	0	0	0	0	0
Hoeksche Waard	523	1	2	0	0	0	526
Reeuwijk e.o.	37	4	509	0	0	0	550
Voorne	0	0	0	0	0	0	0
Zuid-Holland	560	30	4.261	17	11	0	4.879
Buiten N2000							
Ade	0	3	1.073	0	8	0	1.084
Alblasserwaard-Oost	61	2	119	0	7	0	189
Alblasserwaard-West	0	0	5	0	2	0	7
De Aarlanden	0	3	422	0	4	6	435
Delfland	5	1.020	772	0	116	58	1.971
Duin- en Bollenstreek	21	2	25	0	1	18	67
Eiland IJsselmonde	0	31	121	0	13	45	210
Goeree-Overflakkee	0	0	2	0	0	0	2
Hoeksche Waard	0	0	81	0	0	0	81
Krimpenerwaard	6	129	470	0	35	0	640
Putten	39	60	393	0	33	0	525
Reeuwijk e.o.	52	6	290	0	4	1	353
Rijnland Zuid	0	111	251	0	6	4	372
Schieland	4	51	706	0	31	46	838
Voorne	0	0	0	0	0	0	0
Zuid-Holland	188	1.418	4.730	0	260	178	6.774
N2000 en Buiten N2000							
Zuid-Holland	748	1.448	8.991	17	271	178	11.653

Kwantitatieve populatiegegevens

Een gedetailleerde uitwerking van de zomertelling 2022 is opgenomen in het telrapport zomerganzen 2022 dat op onze [website](#) staat.

Rechtszaken

Tegen de ontheffing ODH287561, verleend op 11 mei 2022, en geldend tot en met 31 december 2027, voor het doden van ganzen van 15 februari t/m 31 oktober hebben Vogelwacht Delft en omstreken, en Stichting Animal Rights en Fauna4Life beroep ingesteld. Er is in 2022 geen zitting geweest.

Tegen de opdracht ODH323935, verleend op 8 juni 2022, en geldend tot en met 31 december 2027 voor het vangen en daarna doden met CO2 van ganzen is door Stichting Animal Rights e.a. beroep ingesteld. Er is in 2022 geen zitting geweest.

Ontheffing ODH464403, verleend op 15 november 2022, en geldend tot en met 31 december 2027, voor het doden van kolganzen en grauwe ganzen in de winterperiode is door de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland beroep ingesteld. Er is in 2022 geen zitting geweest.

Knobbelzwaan

Het faunabeheerplan knobbelzwaan 2018-2024 is op 4 september 2018 goedgekeurd en na aanpassing opnieuw goedgekeurd op 4 juni 2019. Dit faunabeheerplan beschrijft de uitvoering van een provinciale vrijstelling voor knobbelzwanen.

Vanwege de uitspraak van de Rechtbank Den Haag kon in 2022 geen gebruik gemaakt worden van de provinciale vrijstelling voor knobbelzwanen, zie hiervoor onder Rechtszaken.

Op 13 april 2021 is **opdracht ODH-2021-00037780** met looptijd tot en met 30 april 2022 afgegeven. Deze opdracht staat het bewerken van eieren van de knobbelzwaan toe in de WBE's Alblasserwaard-Oost, Alblasserwaard-West, Krimpenerwaard, Reeuwijk en omstreken, Hoeksche Waard en De Aarlanden in de periode 1 maart t/m 30 april. De opdracht wordt uitgevoerd volgens het Protocol nestbewerking knobbelzwanen in Zuid-Holland 2020.

De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van knobbelzwanen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 16: Aantal geregistreerde bewerkte eieren en nesten van knobbelzwanen. Zuid-Holland - 2022

WBE	Eieren	Nesten
Alblasserwaard-Oost	175	47
Alblasserwaard-West	215	39
De Aarlanden	13	2
Krimpenerwaard	230	36
Reeuwijk e.o.	21	4
Zuid-Holland	654	128

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 17: Aantal waargenomen knobbelzwanen tijdens de wintertelling (januari). Zuid-Holland – 2022

WBE	Knobbelzwaan
Ade	995
Alblasserwaard-Oost	1.786
Alblasserwaard-West	2.045
De Aarlanden	1.053
Delfland	727
Duin- en Bollenstreek	409
Eiland IJsselmonde	634
Goeree-Overflakkee	541
Hoeksche Waard	738
Krimpenerwaard	2.868
Putten	1.056
Reeuwijk e.o.	1.005
Rijnland Zuid	2.096
Schieland	913
Voorne	565
Zuid-Holland	17.431

Rechtszaken

Tegen het in 2018 door GS goedgekeurde faunabeheerplan knobbelzwaan 2018-2024 is bezwaar gemaakt door Stichting Dierenradar en Stichting de Faunabescherming. Door toewijzing van de voorlopige voorziening door de Rechtbank Den Haag, hangende de bezwaarprocedure, is de werking van de vrijstelling in 2018 geschorst. Als gevolg van het advies van de Awb-bezwarencommissie heeft de FBE het faunabeheerplan aangepast en GS hebben op 4 juni 2019 een nieuw goedkeuringsbesluit genomen.

Dierenradar en Faunabescherming hebben in 2019 tegen het nieuwe goedkeuringsbesluit beroep ingesteld bij de Rechtbank Den Haag in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. De rechtbank heeft daarop het besluit geschorst. Op verzoek van de rechtbank heeft de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (STAB) advies uitgebracht. Op 24 november 2020 heeft een zitting bij de rechtbank plaats gevonden. Op 5 januari 2021 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en is het beroep gegrond verklaard. Hiertegen hebben de FBE en de provincie hoger beroep bij de Raad van State aangetekend. Er is in 2022 geen zitting geweest.

Concreet betekent dit dat sinds het nemen van het goedkeuringsbesluit in 2018 er geen bestrijding van knobbelzwanen op basis van de provinciale vrijstelling heeft kunnen plaatsvinden.

Smient

Het faunabeheerplan smient 2017-2023 is op 9 november 2017 goedgekeurd. Door vernietiging van het goedkeuringsbesluit door de Rechtbank Den Haag, en bevestiging daarvan door Raad van State, is uitvoering van het faunabeheerplan smient niet mogelijk geweest, zie hiervoor onder Rechtszaken. Er is in 2022 geen nieuw faunabeheerplan smient opgesteld.

De in 2022 van kracht zijnde **onthefing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van smienten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

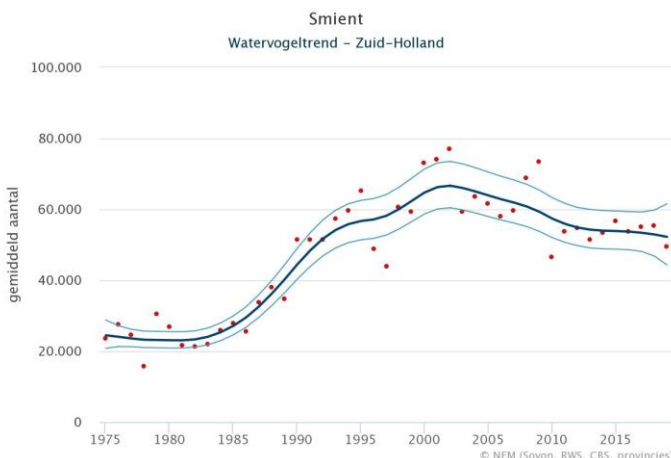
In 2022 zijn er geen smienten geschoten in Zuid-Holland.

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijven van de populatieontwikkeling van de smient verwijzen wij u naar het faunabeheerplan smient dat op de website van de FBE staat. Hierna staat een update van de trendgegevens (afbeelding 6). Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar over de broedvogels om daar een overzicht van te geven.

Afbeelding 7: Aantalsontwikkeling van de smient als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2020. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde) (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Rechtszaken

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan smient is bezwaar gemaakt door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland. Tevens is er een voorlopige voorziening gevraagd die in 2017 is toegewezen. In 2018 is door GS een beslissing op bezwaar genomen. Hiertegen hebben dezelfde partijen beroep ingesteld bij de Rechtbank Den Haag, in combinatie met een voorlopige voorziening, waardoor het goedkeuringsbesluit wederom werd geschorst. Op 3 december 2019 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en is het beroep gegrond verklaard en het goedkeuringsbesluit vernietigd. Tegen deze uitspraak hebben de FBE en de provincie in januari 2020 hoger beroep aangetekend bij de Raad van State. Op 27 oktober 2020 heeft de zitting van het hoger beroep plaats gevonden. Bij uitspraak van 7 april 2021 heeft Raad van State de aangevallen uitspraak van de rechtbank bevestigd. Concreet betekent dit dat er geen goedgekeurd faunabeheerplan smient is.

Kraaiachtigen

De kauw en de zwarte kraai kunnen gedurende het gehele jaar worden beheerd op basis van de landelijke vrijstelling. De faunabeheerplannen kauw 2017-2023 en zwarte kraai 2017-2023 die deze bestrijding mogelijk maken zijn op 5 juli 2017 goedgekeurd.

Op basis van de faunabeheerplannen kauw en zwarte kraai is op 11 februari 2019, als aanvulling op de landelijke vrijstelling, ontheffing ODH-2018-00112594 afgegeven.

Ontheffing ODH-2018-00112594 staat het doden door middel van cervicale dislocatie voor het uit het lijden verlossen van gewonde zwarte kraaien en kauwen toe, alsmede het gebruik van het geweer een half uur voor zonsopkomst en binnen de afpalingskring van een eendenkooi.

De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse kraaiachtigen (waaronder eksters) toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

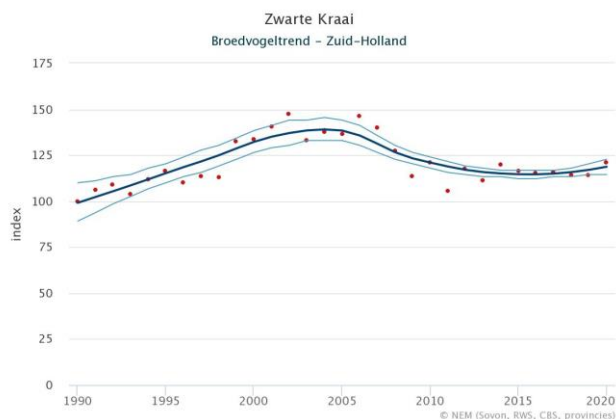
Maatregelen

Tabel 18: Gerapporteerd afschot van kauwen, zwarte kraaien en eksters op vrijstelling en op ontheffing. Zuid-Holland – 2022

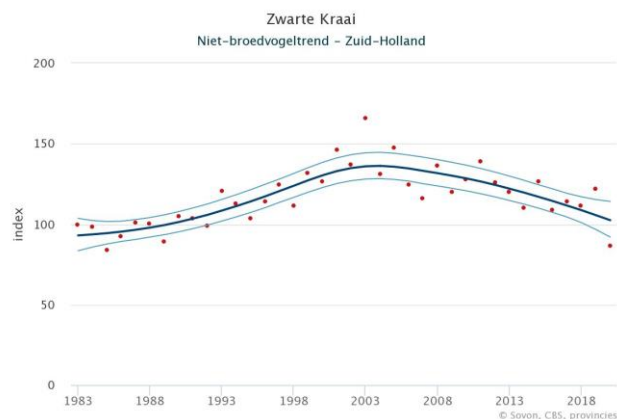
WBE	Ekster	Kauw		Zwarte kraai		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	0	0	437	0	241	678
Alblasserwaard-Oost	0	0	1.704	0	1.165	2.869
Alblasserwaard-West	0	0	956	0	568	1.524
De Aarlanden	0	0	1.084	0	340	1.424
Delfland	6	0	1.016	0	1.051	2.073
Duin- en Bollenstreek	0	0	1.101	0	620	1.721
Eiland IJsselmonde	0	0	579	0	457	1.036
Goeree-Overflakkee	0	0	937	0	550	1.487
Hoeksche Waard	0	10	1.084	11	1.244	2.349
Krimpenerwaard	0	0	1.552	0	1.110	2.662
Putten	0	0	524	0	493	1.017
Reeuwijk e.o.	0	0	864	13	320	1.197
Rijnland Zuid	0	0	991	2	342	1.335
Schieland	0	0	867	0	573	1.440
Voorne	0	0	409	0	638	1.047
Zuid-Holland	6	10	14.105	26	9.712	23.859

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar de faunabeheerplannen die op de website van de FBE staan. Hierna is een update van de trendgegevens voor zwarte kraai en kauw opgenomen

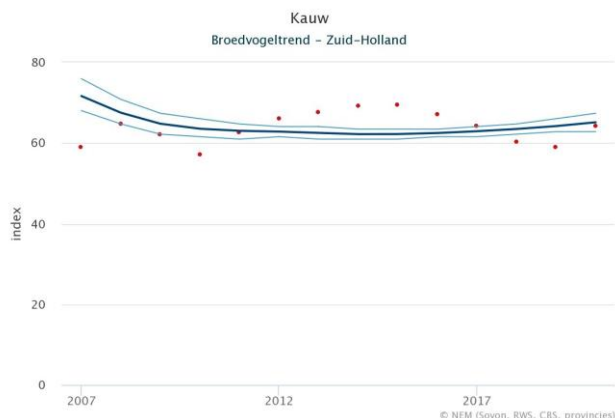
Afbeelding 8: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

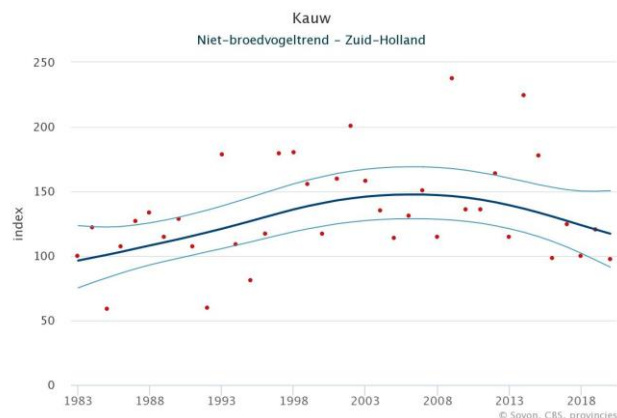
Afbeelding 9: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1975-2020. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Afbeelding 10: Aantalsontwikkeling van de kauw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Afbeelding 11: Aantalsontwikkeling van de kauw als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1975-2020. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Meeuwen in havengebieden

Het faunabeheerplan meeuwen havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam 2022-2027 is op 15 maart 2022 goedgekeurd.

Ontheffing ODH279216 staat, in het kader van de volksgezondheid en de openbare veiligheid in de havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam, het verjagen met jachtvogels en het incidenteel doden door jachtvogels van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw in de periode 1 februari t/m 31 juli toe en het verplaatsen van nesten en het incidenteel vernietigen van nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw in de periode 1 april t/m 31 juli toe.

Het totaal aantal incidenteel te vernietigen nesten in de havengebieden Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam gezamenlijk wordt beperkt tot het aantal van 500 nesten, met een onderverdeling van maximaal 400 nesten van de kleine mantelmeeuw en maximaal 100 nesten van de zilvermeeuw.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de ontheffing aan bedrijven in de havengebieden op basis van een maatwerkadvies.

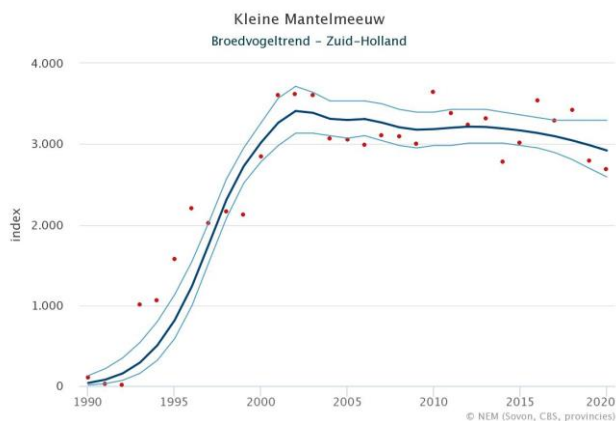
De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse meeuwensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 19: Gerapporteerd aantal verplaatste of vernietigde nesten per meeuwensoort en WBE. Zuid-Holland - 2022

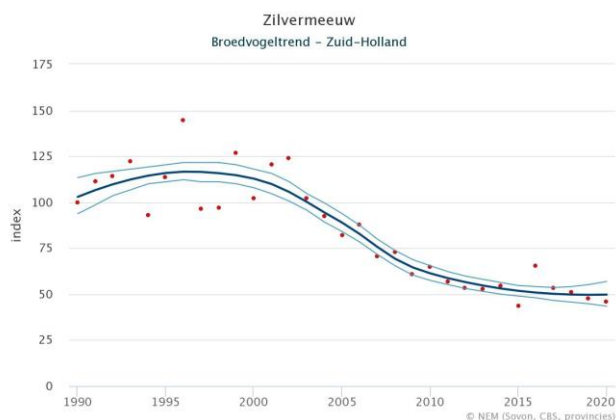
WBE	Kleine Mantelmeeuw		Zilvermeeuw	
	Verplaatsing	Vernietiging	Verplaatsing	Vernietiging
Voorne (Havengebied Rotterdam)	44	12	1	1

Kwantitatieve populatiegegevens

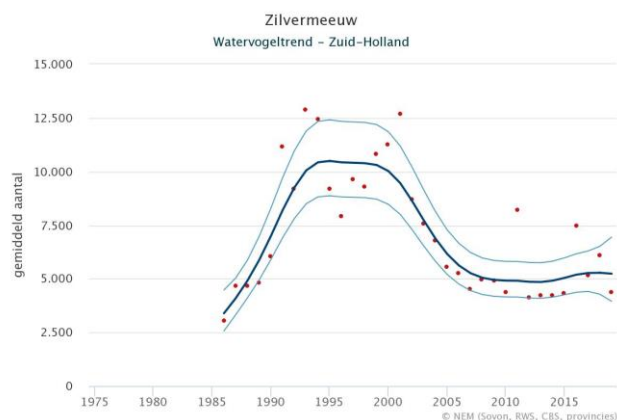

Afbeelding 12: Aantalsontwikkeling van de kleine mantelmeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Onvoldoende gegevens voor watervogeltrend

Afbeelding 13: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2020. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Afbeelding 14: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2020. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

Rechtszaken

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan meeuwen is door KNNV Natuurvereniging Hollandse Delta, de Stichting Natuur- en Vogelwacht Biesbosch en de Stichting De Faunabescherming bezwaar gemaakt. Na zitting en advies door de Awb-bezwarencommissie in 2021 heeft de provincie in haar beslissing op bezwaar de ingebrachte bezwaren ongegrond verklaard. Hierop heeft Stichting De Faunabescherming beroep ingesteld. Er is in 2022 geen zitting bij de rechtbank geweest.

FBE Zuid-Holland

© Faunabeheereenheid Zuid-Holland | Postbus 85881 | 2508 CN | Den Haag
(085) 210 3628 | info@fbezh.nl | www.fbezh.nl

Vos

De vos kan gedurende het gehele jaar worden beheerd op basis van de landelijke vrijstelling. Het faunabeheerplan vos 2017-2023 dat deze bestrijding mogelijk maakt is op 5 juli 2017 goedgekeurd.

Op basis van het faunabeheerplan vos is op 27 december 2018, als aanvulling op de landelijke vrijstelling, ontheffing ODH-2018-00114655 ten behoeve van nachtelijk afschot afgegeven. Op 5 januari 2021 heeft de Rechtbank Den Haag het besluit vernietigd.

Op 24 januari 2022 is **ontheffing ODH227348** afgegeven. Op 22 maart 2022 is bij verzoek om voorlopige voorziening door Raad van State het besluit geschorst.

De in 2022 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van vossen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 20: Gerapporteerd afschot van vossen per WBE. Zuid-Holland – 2022

WBE	Ontheffing	Vrijstelling		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	1	0	0	1
Alblasserwaard-Oost	0	0	7	7
De Aarlanden	13	1	3	17
Delfland	6	0	41	47
Duin- en Bollenstreek	59	2	28	89
Havengebied Rotterdam	0	0	14	14
Hoeksche Waard	0	3	33	36
Krimpenerwaard	5	0	0	5
Putten	0	0	1	1
Reeuwijk e.o.	0	1	9	10
Rijnland Zuid	4	0	1	5
Schieland	6	0	5	11
Voorne	0	3	17	20
Zuid-Holland	94	10	159	263

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling van de vos verwijzen wij u naar het faunabeheerplan vos dat op de [website](#) van de FBE staat.

Rechtszaken

Op 5 januari 2021 heeft de Rechtbank Den Haag uitspraak gedaan over de verleende ontheffing en is het beroep gegrond verklaard en het besluit vernietigd. Tegen deze uitspraak hebben de FBE en de provincie hoger beroep aangetekend bij de Raad van State. Animal Rights en Fauna4life hebben daarop incidenteel hoger beroep ingesteld. Tegen de nieuwe ontheffing ODH227348 heeft de Stichting Natuur- en Vogelwacht Biesbosch bezwaar gemaakt. Stichting Animal Rights en Stichting Fauna4life hebben hangende het hoger beroep een verzoek om voorlopige voorziening bij Raad van State ingediend. Op 22 maart 2022 is de voorlopige voorziening door Raad van State toegewezen en het besluit geschorst. Er is in 2022 geen zitting bij Raad van State in de hoofdzaak geweest. Dit betekent concreet dat in 2022 nachtelijk afschot van vossen niet mogelijk was.

Eendenkooien

Ontheffing ODH-2017-00120269 staat het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van specifiek genoemde eendenkooien toe om:

- beheer en schadebestrijding met het geweer mogelijk te maken volgens het geldende beheerplan;
- bij de bestrijding van exoten en verwilderde dieren, te weten: de grauwe gans, kolgans, brandgans, Canadese gans, knobbelzwaan, wilde eend, fazant, haas, houtduif, kauw, zwarte kraai, vos, exoten en verwilderde dieren zoals opgenomen in aanwijzingsbesluit met kenmerk PZH-2012-349284462 (m.u.v. de verwilderde kat).

Voor het gebruik van de ontheffing is schriftelijke toestemming van de kooiker van de eendenkooi ter plaatse vereist.

Exoten en verwilderde dieren

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit ODH-2015-00016238, kan de stand van de volgende exoten en verwilderde dieren worden beperkt met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi en kastval: rosse stekelstaart, gedomesticeerde rotsduif (verwilderde postduif), verwilderde kat (niet met het geweer), Amerikaanse nerts, marterhond, wasbeer, muskusrat, beverrat, nijlgans, Indische gans en soepgans.

Op basis van **opdracht ODH-2018-00019545**, afgegeven op 24 april 2018, kan de omvang van de populatie van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland worden beperkt. Deze aanvulling op de aanwijzing uit 2012 was nodig om specifieke personen toestemming te kunnen geven voor de bestrijding en om het gebruik van het luchtdrukgeweer en optreden in de bebouwde kom mogelijk te maken.

Op basis van **opdracht ODH-2019-00087037**, afgegeven op 8 april 2020, kan de omvang van de populatie van de verwilderde duif in Zuid-Holland worden beperkt met gebruikmaking van luchtdrukgeweer, kogelgeweer, geluiddemper, kunstmatige lichtbron, vangkooien en netten. Ook binnen de bebouwde kom. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de opdracht op basis van een plan van aanpak.

Maatregelen

Voor het afschot van nijlgans, Indische gans, soepgans: zie [eerder in dit verslag](#).

Tabel 21: Gerapporteerd afschot van verwilderde postduif. Alle verwilderde duiven zijn buiten N2000 gebieden geschoten. Zuid-Holland – 2022

WBE	Aanwijzing Exoten	Opdracht	Totaal
Alblasserwaard-Oost	1	0	1
Alblasserwaard-West	60	0	60
De Aarlanden	110	0	110
Duin- en Bollenstreek	227	0	227
Eiland IJsselmonde	138	0	138
Goeree-Overflakkee	7	0	7
Hoeksche Waard	43	0	43
Krimpenerwaard	13	0	13
Putten	31	0	31
Reeuwijk e.o.	0	240	240
Rijnland Zuid	51	0	51
Schieland	22	0	22
Voorne	951	304	1.255
Zuid-Holland	1.654	544	2.198

Tabel 22: Gerapporteerd afschot rosse stekelstaart. Zuid-Holland - 2022

WBE	Buiten N2000
Delfland	1
Rijnland-Zuid	29
Schieland	3
Zuid-Holland	33

Kwantitatieve populatiegegevens

De enige exoten die worden geteld zijn nijlgans, Indische gans, soepgans, rosse stekelstaart en huiskraai. De gegevens van de ganzensoorten staan in het hoofdstuk over de ganzen. Van de huiskraai en de rosse stekelstaart zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een trendanalyse.^{7 8}

Bever

Op 10 november 2021 is **opdracht ODH132809** verleend voor het verstoren, vangen om te doden van bevers en het vernielen en beschadigen van beverburchten en holen op locaties waar de bever een risico vormt voor de openbare veiligheid. En ook voor het verstoren van bevers en het vernielen en beschadigen van beverburchten en holen op locaties waar de bever een risico vormt voor gewassen, veehouderijen, bossen en andere vormen van eigendom (nat- en droogschade). De opdracht is verleend voor de werkgebieden van waterschap Rivierenland, waterschap Hollandse Delta, hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, hoogheemraadschap van Rijnland, waterschap Amstel, Gooi en Vecht, voor zover gelegen binnen de provincie Zuid-Holland. Tegen dit besluit is door Animal Rights verzoek om voorlopige voorziening ingesteld, waarop de Rechtbank Den Haag dit besluit op 7 april 2022 heeft geschorst, voor wat betreft het doden van bevers.

Daarop is op 20 oktober 2022 **ontheffing ODH447602** verleend voor het verstoren van bevers en het vernielen en beschadigen van beverburchten en holen op locaties waar de bever een risico vormt voor de openbare veiligheid. Deze ontheffing geldt voor de werkgebieden van de waterschappen Rivierenland, Hollandse Delta en Amstel, Gooi en Vecht en het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, voor zover gelegen binnen de provincie Zuid-Holland.

Rechtszaken

Tegen de ontheffing ODH-2020-00180941 is bezwaar ingediend door Animal Rights en Fauna4 life. Om een voorlopige voorziening te voorkomen heeft de FBE de toestemming tot doden op 17 mei 2021 opgeschort. Na advies van de bezwarencommissie heeft de ODH op 17 november 2021 de ontheffing ingetrokken. Tegen de daarop volgende opdracht ODH132809 hebben dezelfde partijen eind 2021 wederom bezwaar ingediend. Dit maal in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. Na schorsing door de Rechtbank Den Haag op 7 april 2022 voor wat betreft de toestemming voor doden van bever en een negatief advies van de Awb-commissie is de opdracht ingetrokken en is er een nieuwe ontheffing verleend. Deze ontheffing, waarin niet meer het doden van bevers is opgenomen, is vervolgens zonder gerechtelijke procedures onherroepelijk geworden.

Ratten

Op 13 augustus 2020 is **ontheffing ODH-2020-00065330** verleend, met een verbeterde expeditie op 11 september 2020. En met een wijziging van de voorschriften, ODH-2020-00155173, op 25 januari 2021. Deze ontheffing staat het gebruik van een luchtdrukgeweer toe bij de bestrijding van de bruine en zwarte rat in Zuid-Holland. Ook bij bestrijding binnen de bebouwde kom en binnen de afpalingskring van een

⁷ (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

⁸ (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022)

eendenkooi. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op een voor publiek toegankelijke locatie op basis van een plan van aanpak.

Op 24 augustus 2022 is **ontheffing ODH378950** verleend. Deze ontheffing staat het gebruik van een luchtdrukgeweer toe bij de bestrijding van de bruine en zwarte rat in Zuid-Holland. Ook bij bestrijding binnen de bebouwde kom en binnen de afpalingskring van een eendenkooi. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op een voor publiek toegankelijke locatie binnen de bebouwde kom, op basis van een plan van aanpak. Uitvoerders van deze ontheffing moeten in het bezit zijn van een jachtakte of met goed gevolg een jachtexamen hebben afgelegd dat is erkend door de minister.

Maatregelen

Tabel 23: Gerapporteerd aantal gedode bruine en zwarte ratten, onderverdeeld per dodingsmiddel. Zuid-Holland - 2022

WBE	Binnen N2000		Buiten N2000				Totaal
	Luchtdruk geweer	Vallen of klemmen	Overig	Kogel- of hagelgeweer	Luchtdruk geweer	Vallen of klemmen	
Ade	0	0	0	0	133	0	133
Alblasserwaard-Oost	0	0	0	0	152	0	152
Alblasserwaard-West	0	0	0	0	86	0	86
De Aarlanden	0	0	0	52	224	2	278
Delfland	0	0	0	60	24	35	119
Duin- en Bollenstreek	0	26	0	0	292	16	334
Goeree-Overflakkee	7	0	0	0	241	0	248
Hoeksche Waard	0	0	0	0	87	0	87
Krimpenerwaard	0	0	0	2	0	0	2
Putten	0	0	0	0	173	0	173
Reeuwijk e.o.	0	0	0	0	105	0	105
Rijnland Zuid	0	0	1	0	96	17	114
Schieland	0	0	0	0	24	0	24
Voorne	0	0	1	40	4	2	47
Zuid-Holland	7	26	2	154	1.641	72	1.902

Tabel 24: Gerapporteerd aantal gedode bruine en zwarte ratten. Zuid-Holland – 2022

WBE	Bruine Rat	Zwarte Rat	Totaal
Ade	133	0	133
Alblasserwaard-Oost	152	0	152
Alblasserwaard-West	86	0	86
De Aarlanden	258	20	278
Delfland	119	0	119
Duin- en Bollenstreek	323	11	334
Goeree-Overflakkee	248	0	248
Hoeksche Waard	87	0	87
Krimpenerwaard	2	0	2
Putten	173	0	173
Reeuwijk e.o.	105	0	105
Rijnland Zuid	114	0	114
Schieland	24	0	24
Voorne	47	0	47
Zuid-Holland	1.871	31	1.902

Steenmarter

Op 6 december 2021 is **ontheffing ODH148455** verleend voor het vangen van een steenmarter in een school in Rotterdam, het vervoeren en het vervolgens doden. Omdat de steenmarter zich niet liet vangen maar nog wel steeds aanwezig was, is op 4 maart 2022 **verlenging van de ontheffing ODH278909** voor de periode van een half jaar afgegeven. In die periode is de steenmarter niet meer aangetroffen. De ontheffing is daardoor niet gebruikt.

Valwild

Tabel 25: Overzicht van het totaal geregistreeerde valwild in Zuid-Holland – 2022. Alleen voor ree en damhert geldt een registratieplicht voor de valwildafhandelaren. De registraties van de overige dieren zijn op vrijwillige basis en vormen daarmee een grote onderschatting.

WBE	Ree	Damhert	Fazant	Haas	Houtduif	Konijn	Verwilderde kat	Vos	Wilde eend	Totaal
Alblasserwaard-Oost	22	0	0	0	0	0	0	0	0	22
Alblasserwaard-West	18	0	0	0	0	0	1	2	0	21
Delfland	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Duin- en Bollenstreek	91	7	0	1	0	0	0	10	0	109
Eiland IJsselmonde	10	0	6	16	1	5	0	0	2	40
Goeree-Overflakkee	115	0	0	0	0	0	0	0	0	115
Hoeksche Waard	64	1	0	0	0	0	0	2	0	67
Krimpenerwaard	7	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Putten	16	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Reeuwijk e.o.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Voorne	83	0	0	1	0	0	0	12	0	96
Zuid-Holland	428	8	6	18	1	5	1	27	2	496

Tabel 26: Aantal geregistreeerde aanrijdingen van ree en damhert in Zuid-Holland, 2022

WBE	Ree	Damhert	Totaal
Alblasserwaard-Oost	16	0	16
Alblasserwaard-West	7	0	7
Delfland	1	0	1
Duin- en Bollenstreek	34	3	37
Eiland IJsselmonde	6	0	6
Goeree-Overflakkee	72	0	72
Hoeksche Waard	24	0	24
Krimpenerwaard	2	0	2
Putten	12	0	12
Voorne	41	0	41
Zuid-Holland	215	3	218

Literatuur

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Huiskraai*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15620/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021. *Rosse steke/staart*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2250/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Houtduif*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/6700/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Kauw*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15600/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Kleine Mantelmeeuw*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5910/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Smient*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1790/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Wilde eend*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/1860/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Zilvermeeuw*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/5920/?prov=ZH>

Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2022. *Zwarte kraai*. [Online]
Available at: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15671/?prov=ZH>